

Strategia- ja ohjausyksikön johtaja
Tiina Snellman

*Eduskunnan Valtiovarainvaliokunnan Hallinto- ja turvallisuusjaosto
HE TAE 2025, PL 26*

Luku 26.30 Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta, TAE 2025

Yleistä

Luvun 26.30 käyttötarkoitus on varmistaa pelastustoimen ja Hätäkeskuslaitoksen resurssit, millä turvataan yhteiskunnan turvallisuus, varaudutaan kriiseihin ja onnettomuuksiin sekä vastataan hätätilanteisiin.

Vuoden 2025 talousarvioesityksessä on Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminnan lukuun ehdotetaan yhteensä 102 milj. euroa, mikä jakaantuu momenteille seuraavasti

- Pelastustoimen 26.30.01 momentille 2,4 milj. euroa
- Hätäkeskuslaitoksen 26.30.02 momentille 74,2 milj. euroa
- Pelastusopiston 26.30.03 momentille 21 milj. euroa
- Erityismenot 26.30.20 momentille 4 milj. euroa.

Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta

Pelastustoimen, Pelastusopiston ja Hätäkeskuslaitoksen toimintamenoihin ehdotetaan yhteensä 102 milj. euroa, mikä on miljoona euroa enemmän kuin vuoden 2024 varsinaisessa talousarviossa.

Hallitusohjelmassa todetaan, että laadukkaat pelastustoimen palvelut turvataan koko maassa, tarvittavat toimet pelastajapulan korjaamiseksi toimeenpannaan, pelastusalan veto- ja pitovoimasta huolehditaan, pelastajien koulutusmäärää lisätään ja pelastajakoulutusta kehitetään. Hätäkeskuslaitoksen resurssit varmistetaan ja sen toimintaa kehitetään.

Pelastajakoulutettavien määrää nostetaan siten, että koulutettavamäärän noston tavoite, 1000 uutta pelastajaa saavutettaisiin vuonna 2032. Pelastusopiston osuus rahoituksesta on 3,4 milj. euroa ja pelastuskoulun osuus 2 milj. euroa vuonna 2025. Lisäksi esitettiin hallituksen budjettiriihessä yhteensä 1,0 milj. euron kohdennus Pelastusopistolle ja Helsingin pelastuskoululle koulutuskäyttöön tarkoitettujen materiaalihankintojen rahoittamiseksi. Pelastajien määrän lisätarve tarve ja eläkepoistuma on otettu huomioon pelastajakoulutuksen suunnittelussa.

Sisäministeriö on kehittämässä kustannustehokkaasti kansallisia pelastustoimen tietojärjestelmiä keskitetysti ministeriöstä käsin. Valtiovarainministeriö osoitti sisäministeriölle pelastustoimen digitaaliset palvelut -hankkeeseen yhteensä 10,8 milj. euroa ja hanke koostuu kolmesta ratkaisusta: onnettomuuksien

ehkäisyn tietojärjestelmä, sähköinen asiointialusta ja tiedonhallinta-alusta ja tiedolla johtamisen työvälineet. Hanke on suunniteltu vuosiksi 2024-2028. Kansallisten tietojärjestelmien ylläpitokustannuksiin ei kuitenkaan ole osoitettu pysyvää rahoitusta.

Kipukohdat

Hallitusohjelman mukaan väestönsuojelua vahvistetaan mm. uudistamalla väestönsuojeluun varautumista koskeva sääntely ja kehittämällä väestönsuojelutyön organisointia. Pelastusosasto on tehnyt väestönsuojeluun varautumista ja pelastustoimen valmiutta koskevaa toiminnallista ohjausta ja valmiussuunnittelua virkamiestyönä. Väestönsuojelun kuntoon saattaminen ei ole kuitenkaan mahdollista ilman lisämäärärahoitusta vuosille 2025-2028.

Hätäkeskuslaitoksen päivystyshenkilöstön HTV-taso on jäänyt alle tavoitetason, koska henkilöstön poistuma on arvioitu liian pieneksi ja hätäkeskuspäivystäjä koulutusmäärät eivät ole riittäneet kattamaan vajausta. Hätäkeskuslaitoksen ict-hankkeet eivät ole edenneet suunnitelmien mukaisesti. Hankkeiden viivästyminen ja HTV-määrän vaje kasvattavat huomattavasti Hätäkeskuslaitoksen siirtyvää määrärahaa vuodelle 2025. Toimitilamenoihin kohdistuu kovia kustannusten korotuspaineita, koska kiinteistöjen korjausvelka kasvaa.

Pelastajakoulutettavamäärien lisäyksen priorisointi pakottaa Pelastusopiston vähentämään muita pelastustoimen ammattihenkilöstön tutkintomääriä sekä sopimushenkilöstön koulutusta. Suunnittelukaudella ei kyetä toteuttamaan kaikkia suunniteltuja alipäällystön eikä pelastusalan päällystötutkinnon sisäänottoja. Kaksikielinen hätäkeskuspäivystäjäkurssi järjestetään säännöllisesti joka kolmas vuosi. Hätäkeskuspäivystäjien koulutusmäärän lisäämistarve arvioidaan yhteistyössä Hätäkeskuslaitoksen kanssa. Myös valmisteilla olevat tuottavuustoimet haastavat Pelastusopiston toimintaa ja tavoitteita.

Sopimuspalokuntien tilanne ja rahoitus

Pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaan sopimuspalokuntien asema ja toimintakyky turvataan. Sopimuspalokunnilla on tärkeä rooli tuottaa pelastustoimen palveluita hyvinvointialueille, erityisesti maaseudulla ja harvaan asutuilla alueilla. Hyvinvointialue päättää, missä laajuudessa vapaaehtoisia käytetään pelastustoimen eri tehtävissä. Henkilöstön saatavuus on haaste myös sopimuspalokunnille. Sopimushenkilöstön määrä on vähentynyt ja ikääntyminen koskettaa myös sopimuspalokuntia. Vapaaehtoisten toimintaedellytyksiä voidaan parantaa taloudellisella ja koulutuksellisella tuella.

Kipukohdat

Kipukohtia ovat käynnissä olevat tuottavuustoimenpiteet sekä hyvinvointialueilla että Pelastusopistossa, jotka voivat entisestään johtaa sopimuspalokuntien toimintaedellytysten heikkenemiseen. Sopimuspalokuntatoiminnan kehittäminen edellyttää systemaattista yhteistyötä hyvinvointialueiden ja palokuntayhdistysten välillä.

